

Carita Björklund, forkvinna í Føroya Pedagogfelag:

Pedagogar og lærarar eiga at arbeiða saman um børnini

– Tað er avgjørt ein stórir fyrirminur fyri børnini, at lærarar og pedagogar í felag mynda forskúlan, tí so verður yvirgongdin hjá barninum til skúlan lættari, sigur Carita Björklund, forkvinna í Føroya Pedagogfelag, í sambandi við álitid, ið verður skrivað um føroyska forskúlan

TURID KJOLBRO

Tá ið forskúlarnir verða settir á stovn dettur ein heilur árgangur burtur úr dagstovna- og dagroktarskipanini í Føroyum. Tey seks ára gomlu børnini fara í forskúla istaðin fyri á dagstovni og í dagrokt. Tað merkir við øðrum orðum, at pedagogarnir sleppa børnunum sum seks ár gomul og lata tey upp í hendurnar á lærarum. Men Pedagogfelagið vil ikki sleppa hesum børnunum uttan viðari. Felagið eigur ein lim í arbeiðsbólkinum, ið arbeiðir við at gera eitt álit um innihaldið í forskúlanum, og felagið vónar, at tá ið avtornar fara pedagogar og lærarar at arbeiða saman um hesi børnini.

– Pedagogar eru vanir at fylgja børnunum líka til skúlagátt. Okkara arbeiði hevur altíð borið við sær, at vit hava børn upp til skúlaaldur um hendi. Nú tá ið forskúlarnir verða settir á stovn meta vit sjálvsagt, at tað eru vit, sum hava vitanina og lærdómin at fylgja børnunum fram til skúlan og tað inniber eisini forskúlan, ið er ein fyrirreiking til fólka-skúlan.

– Tað er ein stórir fyrirminur fyri børnini, at lærarar og pedagogar eru saman um forskúlanæmingarnar, tí so verður yvirgongdin hjá barninum til skúlan lættari, sigur Carita Björklund, forkvinna í Føroya Pedagogfelag.

Skúlafyrirreiking
Hóast forkvinnan í Føroya

vitja arbeiðspláss og ymsar stovnar, sum vit tosa um, tá ið vit koma heim. Børnini tekna, skriva bókstavar og rokna eitt sindur, sigur Ása Egholm, leiðari í Bylingshúsinum á Nordasta Horni.

Skúlabørnini, sum hesi verða kallað, eru saman nakrar ferðir um vikuna. Ein fyrrapart um vikuna eru øll skúlabørnini á øllum býlingshúsinum í Havn saman, har skipað verður fyri spæli.

– Hetta er skipað virksemt. Og so er tað sjálvsagt eisini tað meiri óskipaða, har spælt verður skúla á stovni saman við hinum børnunum.

Til reiðar at ogna sær nýggja vitan
Leiðarin í Bylingshúsinum

Pedagogfelag metir, at markið millum barnagarðin og skúlan eigur at verða brotið og at starvsbólknir eiga at samstarva um børnini, hevur hon ikki í hyggju, at pedagogar skulu undirvísa.

– Í skúlanum verður hugsað um undirvísing, meðan tað í barnagarðinum verður hugsað bæði um undirvísing og spæl. Í minum hugaheimi eru hesi ikki sundurskild, men samspæl. Okkara ynski er at sleppa at hava forskúlabørnini í ítrótti og teimum kreativt lærugreinunum, sigur Carita Björklund.

Nógvir dagstovnar um landið hava skúlabólkar. Tað vil siga, at børnini verða savnað seinasta árið, áðrenn tey skulu í skúla í ein bók, har eitt slag av undirvísing er skipað so sum at læra bókstavir, töl og annað.

– Sostatt er tað ikki nýtt fyri pedagogar at hava hesi seks ára gomlu børnini um hendi. Hinvegin er tað nýtt fyri lærarar at hava so smá børn í undirvísing, sigur Carita Björklund.

Í hinum Norðurlondunum eru forskúlar alla staðni og har eru tað vanliga pedagogar, sum arbeiða í forskúlanum. Teir eru eitt tilbøtt til øll seks ára gomul børn. Svofti hevur valt eina aðra loysn, nevniliga at seta skúlaaldurin niður. Men tað metir Carita Björklund, at ein óheppin loysn.

– Tað er avgjørt ikki rætt at seta skúlaaldurin niður, tí eg meti at børnini á ymsan

hátt als ikki eru búgvín at fara í skúla so tíðliga. Ein spurningur er, um tey yvirhoyv eru búgvín at klára seg í ferðsluni einsamøll, tá ið tey eru seks ára gomul. Í barnagarðinum fylgja pedagogarnir barninum úr og í buss, í býnum og annars í ferðsluni. Tá ið tey so byrja í skúlanum ganga tey einsamøll, og spyrja vit Ráðið fyri Ferðslutrygd fáa vit at vita, at tey als ikki eru nóg búgvín at klára seg, tá ið tey eru so lítil. Árið áðrenn børnini fara í skúla er sera týðningarmikið og tað kunnu vit sum pedagogar fyrirreika tey so væl vit kunnu, sigur Carita Björklund.

Hvat er best fyri børnini

Enn hevur forkvinnan í Føroya Pedagogfelag ikki fingið nakra afturmelding frá Føroya Lærarafelag, ið jú er hin parturin í málinum.

– Eg havi skilt á fleiri yngri lærarum, at teir meta hetta vera eina gongda leið í teimum lærugreinum, ið ikki beinleiðis eru undirvísing. Eldri lærarar vilja ikki hoyra talan um, at pedagogar skulu koma inn um skúlagátt og teir meta, at forskúlarnir koma undir skúlaundirvísing. Tað er orðið »undirvísing«, ið onkursvegna skilur okkum, men í grundini snýr tað seg ikki um, hvat er best fyri pedagogar ella lærarar, men fyri børnini. Endamálið við forskúlanum er at styrkja einstaka barnið, at gera tað búgvíð til skúlan, at barnið kennir seg trygt í góðum

anum. Tá ið børn eru búgvín at fara í skúla eru tey eisini spent at sleppa í skúla og til reiðar at ogna sær nýggja vitan. Hyggja vit eftir londum sum Danmark og Onglandi, sum hava havt forskúlar í nógvar ár, siggja vit, at tað eru nógvar sum gerast taparar í skúlanum og enda sum ólukkudýr longu heilt ung. Tað er tí tey eru ikki búgvín at byrja skúlan so tíðliga.

– Havast skal eisini í huga, at tá ið barnið fer í skúla er umsorganin fyri einstaka barninum og familjuni ikki so stór sum hon er á einum dagstovni. Har eru fleiri um børnini, starvsfólkini hava dagligt samskifti við familjuna og kenna sostatt øll víðurskifti tað einstaka barnið lív

Carita Björklund, forkvinna í Føroya Pedagogfelag

mennandi kørnum og at tað fær avbjóðingar, ið svara til verðina tey kenna, sigur Carita Björklund.

Carita Björklund mælir

til, at samstarv verður millum forskúla-lærarar og lærarar í fyrsta flokki.

– Vit hava boðað arbeiðsbólkinum frá, at Føroya

Pedagogfelag fegið vil tosa um hesi víðurskifti, soleiðis at vit kunnu koma fram til eina góða loysn.

undir. Á stovnunum verður hædd tikin fyri heildini barnið livir í. Hetta kemur ikki fyri í skúlanum, har lærarin skal iðgongum ávíst pensum og bert sær foreldri tær ferðir árliga og ofta ikki hevur vitan um umstøðurnar, barnið livir í. Børn, sum hava tað trupult heima, í skúlaferðunum ella aðra staðni, gerast ofta »problem« í skúlanum og verða bara sæð sum so. Stundir eru ikki til at taka sær stórvegis av teimum.

– Somuleiðis haldi eg, at so smá børn hava krav á tryggleika í lívinum. Á dagstovnunum eru vaksin at fara til, sum hava stundir til at lurta, hugna um tey og nótta teirra tørv fyri umsorgan. Tey koma við foreldrunum um morgunin og

verða heintað seinnapartin. Tá ið tey byrja í skúlanum skulu tey klára alt sjálv og tað eru tey ikki for fyri. Tey nýta nógva tíð at hugsa um, hvar og hvør skal vera um tey til foreldri koma heim úr arbeiði. Fleiri foreldur velja ikki at lata børnini fara í fritíðarskúla, tí hann kostar. Hesi børnini ganga so fyri vát og vind stóran part av degnum. Tað er ófor-svarligt, um tey 5-6 ára gomlu fáa ein slíkan gerandisdag.

Samstarv

Ása Egholm heldur, at pedagogar og lærarar eiga at samstarva um forskúlabørnini.

– Lærarin leggur dent á tað, hann skal læra børnini innan avmarkaða tíð, með-

an pedagogurin arbeiðir við atlit til heildina í lívinum hjá barninum. Okkara arbeiði er líka so nóg tað at læra børnini ymskt og at hava umsorgan fyri einstaka barninum. Vit sameina spæl og innlæring.

– Pedagogar duga eisini at arbeiða við atlit til at stimbra sansirnar hjá børnunum, tá ið tey skulu læra okkurt. Vit siga ikki bert frá, men vit lata børnini brúka allar sansir, oyra, eyga, smakk, føla, tekna, mála, fortelja og so framvegis. Vit leida tey iðgongum eina prosess, har allir sansir verða stimbraðir, sigur Ása Egholm.